

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdékben.

A városi reformpárt.

Nemcsak a törvényhatósági bizottság tagjai óhajtották, de városunk haladását óhajtó minden polgártársunk kívánva kívánva kívánta annak a pártnak megalakulását, a mely a múlt szombaton végre testületté szervezkedett. A megvalósítandó eszméket nem kellett kutatva keresni. Hiszen közös óhaja mindenkinek. Csak emberek kellett hozzá, a kik *egyértelműen* akarják, a kik ha elhatározzák: a törvény és a város közönsége által kezükbe adott hatalomnál fogva azt keresztülvinni is tudják. A ki azon az értekezleten részt vett, tudja és látja, hogy ez a szervezkedés épen nem személyek ellen irányul. Nemcsak a személyi invektívákat, de a politikai választófalakat is igyekezett ez a párt kiküszöbölni. Egyetlen óhaja: a város haladása, modern intézmények által való felvirágztatása. A ki megismeri, büszke lesz rá és úgy üdvözlí, mint egy várvárt korszak hajnalhasadását.

Ma a bizottsági tagoknak egy harmadrésznél több — negyvenöt bizottsági tag jelentette be a csatlakozást. Akkor, a mikor a program csak nagy általánosságban, inkább a jelszavak s az általános óhaj kifejezésekként szerepelt. Meg vagyunk győződve, hogy szeptemberben, a mikor a szombati előkészítő értekezlet után kö-

vetkező végleges megalakulás bekövetkezik, a komoly munkálkodás küszöbén a bizottsági tagok nagy többsége tömörül egy öntudatos, határozott célt követő testületté.

Az alakuló gyűlésen az előkészítő-bizottság tagjai voltak: *dr. Csöppentzky Mihály, dr. Holly Géza, Dieballa György, Kovács István, dr. Lövy Károly, Nagy Ignác, Rauscher Béla, dr. Rádai Lajos, Tóth Aladár és dr. Vermes Mihály* bizottsági tagok. Kivülük még a következő bizottsági tagok vettek részt: *dr. Arokay Antal, Bilkei Ferenc, Boros Sándor, dr. Czapary László, Czollner Vince, Fekete Géza, dr. Huszár Adolf, dr. Kecskó Líviusz, Keresztes Zsigmond, Kovács Károly, dr. Kövesy István, dr. Lauschmann Gyula, Laufenauer Ferenc, P. Nagy János, Poló Zsigmond, Piski László, Pollák Armin, Pollák Gusztáv, Pollák Henrik, Tóth Artur, Vajer György és Zsigray Sándor*, összesen tehát harminchárman tizenketten pedig távollétüket kimentve, bejelentették a pártba való belépésüket.

A gyűlést a Vörösmarty-Kör tóvárosi helyiségében Dieballa György, bizottsági tag mint kerelnök nyitotta meg. Hangulatos, tüzes szavakkal, vezette be beszédét. — Egy jelszó hozott ma össze bennünket: *Előre!* Összegyüleztünk, hogy megvessük annak a mozgalomnak az

alapját, a mely városunk közügyeit *céltudatosan* előre viszi. El vagyunk telve attól a vágytól, hogy városunk megrekedt ügyeit a haladás irányában mozgassuk. Ő maga nem ad programot, mert úgy látja, hogy azoknak egyénisége, a kik körülötte vannak, valóságos program. Az értekezlet elnökéül *Saára Gyula dr. v. biz. tagot*, városunk országgy. képviselőjét kéri fel.

Saára Gyula dr. beszédében közállapotaink siralmas voltát festi. A legnagyobb bajunk az volt, hogy csak óhajaink voltak, de nem voltak emberek, a kik tömörülve, egyet akarva, vállvetett erővel, céltudatosan kívánták volna megvalósítani a város közös érdekeit. Nem volt programunk, a melynek alapján a haladás ügyét szolgálhattuk volna. Mindent vagy a pillanat, vagy a szükség hatása alatt intéztünk el. S minden alkotásnak fejedetéről abban a pillanatban kezdtünk gondolkodni és kellett határozni. A zárszámadások szomorúan mutatják, hogy adminisztrációnk kapkodás csupán.

Elhamarkodva, kellő megfontolás nélkül kellett magunkat elhatározni egyes dolgok keresztülvételére s minden alkalommal mely szomorúsággal kellett konstatálnunk, hogy szerves program nélkül haszontalan a jobblét utáni vágyakozás.

Szomorúan kell konstatálnunk, hogy a hatóságtól nem indul ki üdvös rendszerváltozás. Csak olyan dolgokat vet fel, amelyeket elodázni nem lehet s bármely eszmét megakaszt, amely nincs inye szerint. Így nem a város közönségé-

Reggelinkint ...

Reggelinkint piros égen
Hogyha napsugár fut végig
S a virágok ébredve
Álmaikat elmesélik,
Mikor harmat ragyog-csillog
Piros, fehér rózsaszálon
S gyors hullámmal az élet
Végigrezdül a világon,
A kaszálók zöld fűvében
A pipacs mikor fölébred
S a pacsirta szárnyra kapva
Fejjel a kék égen beszélget:
Gondolsz-e rám, én Édesem,
Mint én Terád, szerelmesen?
Csendes alkony, nyári alkony
Hogyha száll a kék hegyekre,
Hisz kőd hogyha némán süllyed
A szendergő nagy vicekre,
Amikor dalos madárka
A csatlóban újra várva
Puha fűszek légy ölében
Kis személ álomra zárja,
Mikor elpihen az élet
S mozdulatlan a fa lombja,
Hogyha éstímára csendül.
A káposzta kis harangja:
Gondolsz-e rám, én Édesem,
Mint én Terád, szerelmesen?
Néma erdő rengetegje
Mikor az éjt befogadja

S felcokog a mély sötétben
A csalogány bus panasza,
Amikor a könnyű szellő
Belopózik az erdőbe
S édes álom édes mézél.
Hinti halkán mindeneke,
Amikor az ég sötéltje
Csillagokkal van kirakva
S „a vadász til méla lesben”
Várva csendben kőzsa vadra:
Álmodsz-e rólam Anygalmom?
Mint én Terólad Álmodom?

Viktorian.

A mumus.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Írta: Jeanne Marni.

I.

A hatalmas természetű férfi homlokon csókolta a feleségét:

— Csak egy kis türelem, édes. Lassankint majd beleszokol a nagyvárosi életbe.

A filigrán asszonyka úgy puszogta utána:

— Fáradt vagyok. Őt napja lakunk csak Párisban, de otthon, Revard sur l'Oris-ban, egész évben nem fáradtam ki ennyire.

Lerone, a férjkolosszus, elmosolyodott:

— Édes szíven, miért mondod, hogy „otthon”? Hisz most már Páris az otthonunk. Aztán ne légy, kedvesem, oly alvóvérű. Bele kell magadat élni a metropolis pezsgésébe. Hála Isten-

nek, hogy ennek a hurcolkodásnak vége van, meg a berendezkedésnek. Most már itthon érzem magamat.

Ezt azonban csak: mondotta Lerone. De nem érezte. Mert a széles vidéki lakás után idegenszerűen csetlőt-bojtolt a lába a nagyvárosi kallitkaszobák recsegő parkettjén. De azért csak mondta, hadd örüljön az asszony.

Néhány napja hurcolkodott Párisba. Független, gazdag ember volt. Ugy gondolkodott, hogy a gyermekei neveltetése miatt nem poshad tovább a vidéken. Bérbeadta szép, nagy birtokát, felvett Párisban egy házmeisteri fantáziával „urásgái”-nak nevezett lakást a bulváron és széles mellől kidagasztotta a tudat, hogy ő most már nem vidéki senki, hanem párisi ur.

A felesége boldog volt, míg a birtokukon éltek, hogy: már ezentúl őbelőle is olyan nagyságos asszony lesz, mint amilyenekel agyonolvasa magát a kedves író úrak novelláiban. Most, hogy már itt voltak, folyton azon szeretett volna pityeregni, hogy nagyon sokáig tart, míg a novellái nivóig ér.

Igazán csöppesség volt az egész asszony. Az idomtalan bérkaszárnnyában meg a széles utcákon pedig mindig azt érezte, hogy még kisebbé zsugorodik.

Egészen belekábult a nagy zajba, épp úgy, mint gyermekei, Henry uracská és Charlotte kis-asszonyka, akik azelőtt, a kis városban darabokra tudták volna rugni a világot, itt meg a szavukat is alig lehetett venni, félénk eseten-séggel léptek a lépcsőre és az aszfaltra, mintha jégén járnának.

Maj lapunk 4 oldal.

nek általános óhaja, ha nem a hatóság egyik emberének akarata érvényesül. A költségvetésbe nem vesznek be semmiféle reformot. Mindent a jövőre halasztanak. A szükségletek kiálva várják a megvalósítást. Így aztán fejtünk fölé bizonyosul minden s mikor a kényszerűség mégis rávitt bennünket, hogy meg kell valósítani, nem bírjuk majd a terhetek.

Ez az egyesülés programot akar kidolgozni, amelynek medrében a város haladását vezetni kívánjuk. A kerestülvitel azonban csak úgy lehetséges, ha van egységes, kompakt párt, amely a kivétel munkáját vállalra veszi s amely a szükséges fedezetéről is gondoskodik. Sok olyan jövőképelti forrása van városunknak, amely még kellőképpen kiaknázva nincs. Ezeket feltárni a szervezet teendője lesz.

Felhozza például a külterületi építkezéseket. Tudja, hogy az építkezések az építkezéshez törvényadta joguk van. De a törvényhatóság megteheti, hogy ugyanezekre nagyobb terhet ró s ezzel kényszeríti őket a városban és nem a szétszórt területen való építésre. Ha csak néhány percent pótdadóval rójuk is meg őket, az ő szükségleteiket is kielégíthetjük s a város terhein is segítünk.

A közgyűlés sok mindent kimond határozatilag, a mit a hatóság nem teljesít. A millennium alkalmával egész sereg új tervet vetettek fel és határozták el a kivételt s még-ma sem látunk belőlük semmit. Egyes ember helyzete kényes a hatósággal szemben. De ha kompakt párt áll sarokra, a mely egyértelműleg száll sikra s egy valamennyiért s valamennyi egyért cselekszik, akkor a hatóság előtt sullyal bír s így elérjük azt, a mit egyöntetűen elhatároztak. S e mellett senkinek kellemetlensége nem származhatik.

Főveti a kérdést, hogy az értekezlet szükségesnek tartja-e a megalakulást?

Az értekezlet egyhangúlag helyessé adta bejegyzését a megalakuláshoz.

Ezután a programot olvasták fel, a melyet hézagosan ismertünk. Meg akarja változtatni azt a rendszert, a tisztviselőket kilíncselésre kényszeríti. A földművesek érdekében követeli a parcellázást, a rétöntözést stb. az ipar és keres-

kedelem érdekében anyagi és erkölcsi támogatást ígér, a vízvezeték, alagszatornázás, csatornaboltozást sürögösen kívánja eszközöltetni; a csendőrséget legalább a külterületeken kívánja alkalmaztatni; követeli az iskolai ügy sürögő megoldását; a cselédügy, piacügy rendezését; a meglévő anyagi erők kiaknázását, a pázarlás megszüntetését stb. Ez volna főbb pontjaiban a reformpárt programja, a melyről — meg vagyunk győződve, hogy úgy a város közönségének kedve szerint való lesz, a mint maga az értekezlet is a legnagyobb örömmel árult annak pontjaihoz, a mit a városatyák aláírásukkal is megerősítettek.

Az értekezlet tagjai ezután társasvacsorára gyűltek össze a Vörösmarty köz helyiségében, a melynek hangulata oly kitűnő, a lelkesedés, az együttérzés oly általános volt, hogy a bizottsági tagok elhatározták, hogy minden hónapban fogják ilyet rendezni s abba belevonják a tisztviselőket is.

Iskolaügyek.

A sokféleképpen akadályokba ütközött iskola-építések ügyére vonatkozólag időszerűnek tartjuk ismertetni a legutóbbi iskolai határozatát:

Dr. Czapáry László, iskolázás elnök jelent, hogy a tanács máj. 24-én 7143 sz. u. kelt végzésével megbizta Polczér Péter gazdasági tanácsost, dr. Czapáry László iskolázási elnököt és Winkler Vilmos főmérnököt, hogy a vezetőtanítói lakásokat vizsgálják meg és tegyenek jelentést, mennyiben lehetne azokat osztálytermekké átalakítani. Máj 31-én 7144. sz. a. pedig, a fenti végzésre hivatkozva, felhívta az iskolázást, tegyen előterjesztést a tanácshoz a következőkről.

1. Nem lehetne-e a vezetőtanítók természetbeni lakásait megszüntetni s azokat tantermekké alakítani?
2. Mennyiben szüntetné ez meg az iskolák túltöltöttségét?
3. Mily kiadással járna az átalakítás?
4. Szükség lenne-e azon esetben is új iskola építésére?

5. Ha igen, a Deák Ferenc-utcában tervezett iskola felépítésével megszűnné-e az iskolák túltöltöttsége?

Felütközött az iskolázás többek hozzászólása után egyhangúlag a következő határozatot hozza.

1. A vezetőtanítói lakásokat megszüntetni és tantermekké átalakítani nem lehet elsősorban

azért, mert ellenőrzési és paedagógiai szempontból, továbbá a szülőkkel való érintkezés miatt a vezetőtanítónak okvetlenül az iskolapületben kell laknia. Ha a város a vezetőtanítói lakásokat most tantermekké átalakítaná is, a fenti okokból egy év múlva kénytelen volna azokat újabb lakásokká változtatni. Nem lehet a lakásokat tantermekké átalakítani azért sem, mert arra nem mindegyik lakás alkalmas. Az öreg-utcai és vizvárosi iskolánál levő lakások egyáltalában nem használhatóak iskolai célra, a többi vezetőtanítói lakás átalakításával is csak az egészségügyileg és paedagógiailag meg nem felelő, sőt, keskeny, alacsony, nedves osztályok száma szaporodnék.

2. Az iskolák túltöltöttségét ezen intézkedés egyáltalában nem szüntetné meg. A város az átalakítással a szömörce-utcai, a selyem-utcai a tóvárosi, az olaj-utcai, a zámoly-utcai és az ezredéves iskolánál nyerne egy-egy, összesen hat termet. Egy lakásból egynél több osztályt már csak azért sem lehetne csinálni, mert az iskola-szolgálnak is szüksége volna lakásra. Hogy ezt is hogyan lehetne elérni, csak a mérnöki hivatal tudná megmondani.

Megjegyzendő, hogy a zámoly-utcai és ezredéves iskolánál ez idő szerint egyáltalán nincs szükség osztályszaporításra s így a nyerendő osztályok száma csak négy lenne s az is a város négy különböző részén.

Tudvalevő dolog, hogy a tóvárosi, vizvárosi- és olaj-utcai iskoláknál vannak ez idő szerint tarthatatlan állapotok:

Ezen iskoláknál a tanulók osztályok szerint így oszlanak meg:

a) Tóvárosi iskolánál:

I. oszt. elhelyezhető	80 tan.,	be van írva	122 tan.
II. " "	60 " " " "	" " "	116 "
III. " "	50 " " " "	" " "	89 "
IV. " "	55 " " " "	" " "	101 "
V-VI. (Lövöldve)	40 " " " "	" " "	69 "
Összesen:	295		497

b) A vizvárosi iskolánál:

I. oszt. elhelyezhető	55 tan.,	be van írva	92 tan.
II. " "	55 " " " "	" " "	77 "
III. " "	70 " " " "	" " "	81 "
IV. " "	65 " " " "	" " "	84 "
Összesen:	245		334 "

c) Az olaj-utcai iskolánál:

I. oszt. elhelyezhető	70 tan.,	be van írva	110 tan
II. " "	75 " " " "	" " "	108 "
III. " "	80 " " " "	" " "	107 "
IV. " "	80 " " " "	" " "	99 "
Összesen:	305		424

Azt már sejtették a gyermekek, hogy kapnak nevelőt: finomat és okosat, aki majd a fejcskékjükbé veri a finomságot és okosságát s valami tompa nehézséggel várta a mumust, aki holnap volt megérkezendő.

Elmult a másnap déli, a délután is a végére járt és még mindig nem mutatkozott a mumus. Estefelét végre megjött. Fátyolozott volt az arca is, a hangja is:

— Bocsánatot kérek a késésért. Váratlan akadályaim voltak.

Röviden és szaggatottan beszélt, de oly határozottan, hogy Leronenének a torkán akadt a további kérdezősködés.

Lámpavilág mellett meglátta az asszony, hogy a leánynak az arca is csupa energia. Férfias, izmos volt a teste. Rozsdásszöke hajának minden szála szeszélyeskedett, dacoskodott. A szeme több volt, mint szép, villogott belőle az akarat ereje.

Az asszonyka félenken illegette magát mellette. Minden gondolati átmenet nélkül a férje jutott eszébe. Belepirult, hogy miért gondol ő most a férjére? . . . Azután szinte öntudatlanul szólt, csak hogy épp mondjon valamit:

— Remélem, megegyezünk, kisasszony. A nagy leány hideg hangjától majd hogy hívós lett a szobában.

— Kérem, asszonyom, én a kötelességemet mindig teljesítettem és teljesítem . . .

Az asszony, mintha didergett volna a fagyos, szin nélkül való szavakra. Tudta, hogy a férj-rajongásig szereti őt . . . Es most még is lázott . . .

A leány ridegen folytatta:

— Az igényeim pedig csak az erőmmel arányosak . . .

Az asszony lelke nem fogta föl ezt a metsző suhintást. A férjére gondolt.

Egy pillantásra keresztülcikkázott ugyan a bensőjében, hogy a kisasszony hangja talán kissé tulságosan is önézetes. Es nyílt egyet. Fogva tartotta őt az el nem tagadható erő, amely a leány tekintetéből áradt feléje.

Egyszerre elfogta Leronenét a régi leánykori bánata, hogy miért nőtt ő ily kicsire. Valósággal gyerekes kis nippnek érezte magát ebben a pillanatban.

Szinte hallucinált: nincs-e a szobában a férje és önkéntelenül annak a képzelt alakjára pislantott, nem vált-e ki annak a nézéséből is csodálkozást ez a szép leány.

Es kedves bátorlansággal szólt:

— Kisasszony Charlottétal lesz majd egy szobában.

A nevelőnő hangsúlyozás nélkül csak ennyit felelt:

— Kérem. Csakhogy ebből a hangsúly nélkül odadobott szóhól kiordított valami szuverén góg, hogy:

— Ti harminc szobában is lakhattok, én meg akár egy félben is, azért én mégis: én maradok.

Es hidegen folytatta:

— Megengedi asszonyom, hogy a holmimat kirakjam?

Az asszonyka szava színtelen kétség volt:

— Tessék! — de a lelke másutt révedezett. Majd a kis Charlotte felé fordult:

— Eredj, kedvesem, mutasd meg a kis-asszonyoknak, melyik a szobája . . .

A kis leány ideges félenkséggel engedelmeskedett. A fucska arcán látszott a boldogság, hogy nem ő neki kellett ezzel a fagyos mumussal menni.

Az anya észre vette ezt:

— Mondd, fiacskám, minek örülsz?

A kis fiu megcsókolta felelet gyanánt az anyja kezét, de mintha megrázkódott volna.

Leronené megsimogatta a kis Henry fejét:

— Fázol, édes?

— Igen, anyácskám . . . És fálek . . .

— Mitől, te kis bohó?

— A kisasszony . . . a kisasszony . . .

Mikor még nem laktunk itt, mikor még otthon voltunk Revardban, a Madeline szakácsné mesélt mindig a hideg és jeges mumusról . . . a kis-asszony . . .

Az anya magához szorította a fiacskája fejét . . . Es hideg verejtéket érzett a kis fiu homlokán . . .

Belebámult a levegőbe. Ott vibrált előtte a leány szemének a lángja

A kis Henry belecsimpaszkodott a karjába:

— Édes anyácskám, nem kell nekünk kis-asszony . . .

Az asszony ajka vonaglott:

— Nem . . . Nem kell . . .

II.

A férj későn jött haza. Úgyes bajos dolgai voltak.

Mint az előadottakból látszik ezen osztályok mindegyike, tul népes. Ha most még figyelembe vesszük, hogy a vízvárosi és olaj-utcai iskolák I. osztályainak egy részét (69 tanuló) kénytelenek voltunk az iparskola egyik tantermében elhelyezni, a többi osztályainak egy részét (79 tanuló) pedig a szülők ellenzése és tiltakozása dacára szétosztani a távol eső zámos-utcai, ezredéves és öreg-utcai iskolák megfelelő osztályaiba; látjuk, hogy a folyó-tanévben három iskolánál 637 tanulóval több jelentkezett féléltre, mint a mennyi azokban elhelyezhető s hogy a megnevezett iskolák mindegyik osztálya mellé párhuzamos osztályokat kellene állítani. Ezen állapotban a vezető tanítói lakásából nyerendő 1—1 osztály semmit sem segítené.

3. Hogy az átalakítás minő kiadással járna, csak a mérnöki hivatal mondhatja meg. Az iskolaszék meg van győződve, hogy az átalakítással járó költség nem állana arányban a nyerendő haszonnal.

Kötelességszerűen felemlíti az iskolaszék, hogy azon 6 iskolánál, ahol a vezetőtanítói lakásokból osztálytermetek csinálnának, egy-egy iskolaszolgái állást kellene szervezni, ami a legenyhébb számtással egyenkint 600, összesen 3600 korona évi kiadással járna. Ha ebből leszámítjuk a takarításért most fizetett 1300 koronát, többlet 2220 korona. A kilakoltatott vezetőtanítónak a már szentesített és jul. 1-én életbe lépő népköztörvény értelmében fejenként kellene adni legalább 420 korona lakbért. Ez évenként 2520 koronát tenne ki. A felvett tev. keresztülvitele tehát — nem számítva az átalakítás költségeit — összesen 4740 korona évi rendes kiadást okozna. Ez 4% mellett 118.500 korona tökének felelne meg. Ezen összeg fejében nyernének meg nem felelő 6 osztályt a város 6 különböző részében, köztük két osztályt ott, ahol arra szükség egyáltalában nincs, anélkül, hogy a zsufolttságot csak egy iskolánál megszüntették volna. Ezen összegben fel lehet építeni a Deák Ferenc-utcai iskolát.

4. Hogy a jelzett átalakítások után is okvetlen szükséges volna egy új iskola építése, az elmondottakból s a fentebb vázolt statisztikai adatokból világosan kitűnik.

5. A Deák Ferenc-utcai iskola felépítésével az iskolák túltömöttsége az egész város területén nem szűnnék meg, mert ezen iskola a palota-városi iskolák népességén nem változtatna. De megszűnnék a zsufolttság azon a vidéken, amelyen az iskola felépülne. Az iskolakerületek új beosztása által segítve volna a tóvárosi, vízvárosi, olaj-utcai és részben a belvárosi iskolán is.

Mindezek alapján az iskolaszék kimondja,

Már mindenki aludt a lakásban. Az asszony virrasztott csak.

Lerone fáradtan a sok szaladgálástól, vontattottan mondta:

— Holnap kora reggel el kell utaznom Revardba. A bérővel van végeznivalóm . . . Igaz, megjött a nevelőnő?

Az asszony alig volt képes legyűrni az idegességét:

— Meg!

— És? Hogy tetszik.

— Keliemelten a külseje . . . Egyébként mást gondoltam.

— Mit kedvesem?

— Hogy a gyermekeknek nem kell nevelőnő. Henry is, Charlotte is ezen sirtak egész este. Ugy félnek a nevelőnőtől, mint valami mumustól . . . Boldog leszek, ha én vesződhetem volnék.

A férfi nézése csupa melegség volt:

— Akkor küldd el ezt a kisasszonyt is már holnap reggel.

A nő boldogan mosolygott:

— Igen, már holnap reggel. — És a férje vállára hajította a fejét: — Majd én magam leszek a nevelőnő . . . Nem kell a gyermekeknek mumus.

Lerone csókot lehet felesége homlokára:

— Te, édes, jó teremtés . . . Nem kell mumus.

hogy a vezetőtanítói lakásoknak osztálytermekké való átalakítását helytelennek és célszerűtlennek tartja s azt határozottan ellenzi. Minthogy pedig a mostani tühéletlen állapot nemcsak a város tekintélyét sérti, hanem a tanuló testi egészségét és szellemi fejlődését is veszélyezteti, az iskolaszék újabb sürgeti a Deák Ferenc-utcai iskola mielőbb való felépítését s kéri a tanácsot, hogy azt döntés végett vigye a június havi közgyűlés elé.

UJDONSÁGOK.

Időjelzés: melegebb, derült.

— **Esküvő.** Kelemen Gyula, a magyar államvasutak helyi képviselője ma tartotta a székesegyházban esküvőjét *Kálmán* Lenke kisasszonnyal Kálmán Lajos kir. ítélőtáblai bíró bájos leányával. Az esketési szertartást Streit Ferenc püspöki titkár pápai káplán végezte. Az esketésnél tanuként dr. Saára Gyula orszgy. képviselő és Lakner Lajos tolnatamasi gyógyszerész szerepeltek.

— **A honvédség köréből.** Szandai Sréter István honvédszázados a pécsi 19-ik honvédszázadvezetőtől a székesfehérvári 17-ik honvédszázadhoz helyezte át a honvédelmi miniszter.

— **Előleptetések.** A cs. és kir. szab. Déli Vaspálya Társaság Igazgatótanácsa június hó 13-án tartott ülésében 1907. év július hó 1-től fogva a következő tisztviselőket léptette elő: Polasek Albin főellenőr, Winkler Nándor főmérnök, Mendlik Aladár mérnök, Zoltán Emil mérnök, Horváth Imre ellenőr, Stankovics Aladár hivatalnok, Klein Viktor műszaki hivatalnok, Gálos Vilma és Gavora Rózsika hivatalnoknők, Adler Zsigmond és Markgruber Lajos állomási előjárók, Hutzler Antal, Laczoffy Jenő és Hartványi István művezetők.

— **A felsőbb leányiskola vizsgálatai.** Az évről vizsgálatok legnagyobb része a héten folyt le tanintézetünkben. Meleg napok ezek tanárra, tanítványra, szülőkre egyaránt. Ilyenkor érik az egész évi vetés s hoz örömtől, bánatot. A községi felsőbb leányiskolának, városunk ezen örvendese-tesen fejlődő új tanintézetének növendékei is a most lefolyt napokban adtak számot egyévi munkájukról. A vizsgálatok tegnap délelőtt értek véget a VI. osztály vizsgájával, mely alkalommal agilis főispánunk *Széchényi* Viktor gróf és *Saára* Gyula dr. országgyűlési képviselő is kitüntették az iskolát látogatásukkal, ezzel mutatván ki érdeklődésüket, mellyel az erre nem érdemtelen intézet iránt viseltek. A magas színvonalon álló osztály növendékeinek kiváló intelligenciáról tanuskodó feleletei szemmeláthatólag jó hatással voltak az előkelő vendégekre, kik bizonyára más impressziót szereztek ez alkalommal a derék intézetről, mint a mulkori közgyűlésen egyik városatyja — elhisszük, hogy jóakaratu, de nagy tájékozatlanságra való — filippikájából. — Az intézet tornavizsgálata csütörtök délután folyt le a tűzoltó lakatya udvarán óriási közönség jelenlétében. Ez az érdeklődés mutatja, hogy a felsőbb leányiskolát közönségünk kezdi megérteni és méltányolni. Akik ott voltak, a szebbnél-szebb gyakorlatok, játékok láttára teljes elismeréssel adóztak az intézet tornatanárának, *Hang* Mária kisasszonynak. Ugyancsak az ő kiváló rajz-, és kézimunkatanítói szaktudásáról tanuskodik az iskola rajz- és kézimunkakiállítás is, melyről a legnagyobb dicsérettel nyilatkoznak mindazok, kik a kiállítást megtekintették.

— **A vadászat.** A városi vadászterület beadására vonatkozólag a tanács pénteki ülésében úgy határozott, hogy azt a régi vadászársaságnak juttatja 4215 koronáért, noha Mihályi Ferenc 5 koronával többet ígért érte. A tanács azzal indokolta eljárást, hogy Mihályi Ferencnél nem látja azt a vagyoni garanciát, amely egy ily nagy összegnél (25 ezer kor.) feltétlenül szükséges. Hisz — a mint indokolták — megtörténhetik az is, hogy Mihályi az első évben tönkretesz a területet s mikor értéktelenné vált, képtelen lesz

a fizetésre, így a város két szék közül a pad alá esik — se vadászterület, se pénze nem lesz.

— **Katonai tanfolyam.** A székesfehérvári m. kir.-V. honvédtisztú kerület városunkban féléven keresztül tanfolyamot tartott, a melynek célja volt az idősebb főhadnagyokat a legmodernebb katonai újításokkal megismertetni, különösen azokkal, a melyek a legutóbbi hadjáratok alkalmával lettek közismertté. A tanfolyam 25 hallgatója egytől-egyig kitűnő eredménnyel végzett, úgy hogy az összes magasabb parancsnokságoktól a legmesszebbmenő elismerésben részesültek. Az elért siker országnrészre a tanfolyam parancsnokának Nagysolymosi Koncz Frigyes tábornokot illeti, a ki magas katonai műveltségével, körültekintő, humánus, de a mellett kiváló katonai szakképzettségének és katonai erényeinek újabb bizonyítékait szolgáltatva.

— **A felsőbb leányiskolai tanárok nyugdíja.** Minthogy a községi polgári leányiskola felsőbb leányiskolává lett, így az ott alkalmazott tanárok a tanítói nyugdíj és gyámintézetnek tovább nem maradhatnak tagjai. A vallás és közoktatásügyi miniszter ebből kifolyólag felhívja a városi közgazgatási bizottságot, intézkedjék affelől, hogy az összes tanterök az orsz. tanári nyugdíjintézetbe felvétessenek.

— **A pápa életmódja.** X. Pius is elmondhatja magáról, hogy jobb volt régen, mint most. Velencei patriarcha korában, mikor szabad volt neki bárhova menni a világ négy tája felé, mikor kénye-kedve szerint elhagyhatta rezidenciáját, jobb egészségben volt, mint most. Akkor se volt valami nagy kedve az utazgatásra, de a tudat, hogy most, ha akarna se mehetne, bizony megártott ő szentségének. Fokozott mértékben győtri cukorbetegsége, asztmája a „fogságban”. Még uralkodása első hónapjaiban pompásan érezte magát, de most már erősen gyöngül. Szeme beesett s nagyon keveset sétál a Vatikán óriási kertjében. Nagyon sok idejét veszi igénybe a politika. A pápa különben már reggel 4-kor fenn van, télen ugy, mint nyáron. Nyomban melé mond, azlan külön misét hallgat, amit egy velencei titkára mond el. Majd igen szerény reggelit eszik s egy órára visszavonul, hogy elzárkózza imádkozzék. Reggelijét rendszeren titkárai, sokszor nővérei társaságában fogyasztja el. Semmi ceremóniát nem tűr meg, ami azelőtt elmaradhatatlan volt. Később szobájába zárkózik, ahol leveleket ír. Azután következnek a vég nélküli audienciák estig. Mivel más nyelven nem tud, csak olaszul, tolmács utján érintkezik a hívőkkel, akiket rendszerint megajándékoznak aláírásos arcképeivel. Audencia után következnek az egyszerű estebéd titkárai társaságában, akikkel a legfesztelemből társalog. Sok kényes politikai kérdést vitatnak meg ekkor s így legalább őszinte véleményeket hall a pápa. Vacsora után a rózsafüzért imádkozza végig s mikorra tizedt üt az éra, ágyában fekszik a katolikus egyház fejedelemé.

— **A szülőknek és tanítóknak melegen ajánljuk a Büttner nővérek könyveit, a melyek a Szent István Társulat kiadásában jelentek meg. Szébb és alkalmasabb vizsgai ajándékokat nehezen lehetne találni. Kaphatók Klöckner József könyvkereskedésében is.**

— **Próza Cseh Józsirol.** Cseh Józsi ácssegéd. A szociáldemokrácia bölcseje ringatta, majd mikor felcseperedett belepottyant a helybeli szociáldemokraták elnöki székébe. Mint elnök és főcsahos ki-kiugrátt a falvakba s hintette a maszlagot uton-utfélen. Bokros elfoglaltsága közt arra is jutott ideje, Történt, hogy 1906. nov. 5-én loptott, csunya módon meglapta Basch Adolf fakeskedőt, kinek záratlan pajtájából 10 kor. értékű deszkát emelt el. A járásbíróság 6 napi fogházra ítélte el, mely ítéletet csütörtökön a felbízott bíróság helyben hagyott. Jóska ez ellen felbezést jelentett. Bármenynyire kapálódzik most már Jóska, az ördög se menti meg attól, hogy homlokára ne süssék a bélyeket: „Cseh Jóska, a tizenhárompróbas szociáldemokrata loptott.”

— **Újra pürrölyfosztogatás.** A csütörtök esti szürkületben egy elegáns gavallér sompolygott be a Ferencrendiek templomába s egyben gonosz gondolatot rejtgetett. A templomban csak egy takarító néni volt jelen, tehát az alkalom kedvező — villantak fel sunyi szemei.

Az ifiur odalépett a nénihez s felkérte őt hozzon neki 3 db. kiflit a közelből. Míg a néni szivesen teljesíté a kérést, az ifiur manipulációnak látott s feltörte az iskola-utcai templom ajtaján levő perselyt s a benne levő pénzzel megelégedt. A néni, mikor hiába kereste a fiatalurat s a perselyt feltörve látta, jelentést tett a házifőnök-nél. A rendőrség a perselyfosztogató kézrekerítésére nyomozást indított.

Jóváhagyott alapszabályok. A „Fejérmegyei és Székesfehérvári városi Szövetkezetek alapszabályait a keresk. miniszter a belügyminiszterrel egyetelműleg jóváhagyta.

A keresztipró. Március 25-én történt egy Szent György körházi temetés alkalmával, hogy a szociáldemokrácia bölcsojéből kikerült Szűcs István csizmadia legény gyalázatos módon letépte a koporsóóról a keresztet és sokak szemeláttára megüpporta. Most értesültünk, hogy a bíróság elverte rajta a port, undok cselekedeteért 8 napi fogházra ítélte.

Goromba inas. Máté Mihály bentemester (Tornető-sor 39.) kukoricát morzsolgatott inasával, Tujner Istvánnal. A kukorica morzsolásban a kis Varga Józsa 6 éves iskolásfiú is segített, ki a kukoricaoszeveket hányt a gépbe. Egyideig csak békesség volt a két munkálkodó gyerek közt, de aztán Varga Józsa megunt a munkát s magára bagyta az inast. A laképnél hagyott inas erre visszalökte a távozni készülő fiút, kinek visszacsús közben keze a morzsolóba került s a még járó henger 2 ujját lecsapta. A szerencsétlen fiút bevitték a körházba, hol a sérült ujjakat levágták. A goromba inas a rendőrség elé került.

Névmagyarosítást. Blathorn Károly váli járási szolgabíró vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel *Balázs-ra* magyarosította.

Baleset az építkezésnél. Say Ferenc építész napszámói tegnap a Kégl György-utca-ban épülő házban dolgoztak, s ekközben egy állvány összerokadt. Az állványra erősített deszka a rajta dolgozó munkásokkal együtt lezuhant. A munkások közül Német Pál az arcán, az öreg Lukács Mihálynak hat oldalbordájára törött össze s életéhez kevés a remény, a 13 éves Kéri Gyula az orrán és a fején szenvedett könnyebb természetű sérülést. A mentők bekötötték sebeiket.

Reményteljes lurkók. Megemlékeztünk már két nagyreményű ifjuncról, az Esze Pistőről és Szakács Jósikáról, kik a szülőhegyi Szűz Mária szobor perselyét feltörték s a pénzt elsőrözték és elcigarettázták. Most újabb adatokat hallunk róluk. A perselyfosztogatás után a lurkók betörték Lukács Sándor prészházába s onnét elemelték 40 kiló kékgálicot. Az elmulasztott szülői kötelességeket majd a rendőrség fogja némileg pótolni.

Tűz Vajtan. Folyó hó 18-án tűz pusztított Zichy Aladár gróf, miniszter vajtai gazdaságában, mely egy pajtát a benne levő gazdasági szerekkel s a benn levő takarmánnyal együtt teljesen felécséztett. A kár mintegy 18000 kor. biztosítás révén megtérül. A tűz okozásával egy béresfiut gyanúsítanak.

Szomjas suhancok. Krausz Sándor polgárdi korcsmáros feljelentést tett a csendőrségnél, hogy a kertjében levő jégvermét 21-ére virradó reggelen feltörve találta, s belőle 75 sörös üveg eltűnt. Valószínűleg a helyzettel ismerős suhancok a betörők. A nyomozás ez irányban indult meg.

SZIGETI fényképészeti és festészeti műintézet: Sz.-Fehérvár, Kossuth-utca 9. Budapest, IV. Kristóffy 6.

Nagyítások bármely kis kép után életnagyságu olaj-, aquarell- vagy pastel-kivitelben.

Minden csütörtökön, pénteken, szombat és vasárnapokon személyesen eszközölöm a felvételeket. Kiténő tisztelettel Szigeti.

Értesítés. Egy remekművű **iroasztal és egy írószekrény** mindkettő művésziileg, ugynevezett **berakott burkolattal** készült, nemkülönbön egy 16 személyes **családi ebédlőasztal** és egy **tűkórasztal** jutányos árban eladó a készítő **NAGY JÓZSEF asztalos-mesternél Széchenyi-utca 24. szám.**

Szerkesztői üzenetek.

Szigma. Az „Uj Lap” helyi mellékletének a vezető tanítói lakások átalakítását favorizáló cikkezéjével nem prolemizáltunk, mert nem édeses. Aki magát cikkeiben következetesen **lakásnak** mondja, jellehet azt is tudja, hogy az öreg-utcai iskola vezető-tanítójának lakása milyen magas; aki magát önzetlen, érdektől elvonulni képesnek tünteti fel s a vezető-tanítók tüzfaluhasznát is maximális értékben kiszámítani tudja; aki szüntelen a vezető-tanítói állás beszámíteléséről beszél és emellett szidja azokat a tanítókat, kik a „mizernibilis” lakások ducára is a vezető-tanítói állásra aspirálnak; az szerintünk csak is egy reményvesztett **vezető-tanító aspiráns lehel.** Az a refránz cikkezé, aki nem tudja, vagy nem valószinűbb — nem akarja tudni, hogy a felsőbb leányiskolák közel 200 növendéke van s ez nem **nehány**, aki nem tudja azt, hogy a gymnasium es reáliskola építése alkalmával ezen intézetnek is állt volt sokkal több tanítványuk, mint ma van a felsőbb leányiskolának; aki nem tudja azt, hogy ő most a vezető-tanító vezető-tanítójának **ast** a lakását akarja **tanteremtől** lett **lakású általános iskolát** építeni; végül, akinek **finanszírozás** fejtegetése okos embernek is nyolcszor kell elhívnom, hogy helybe némi értelmet hánozzon ki: az legfeljebb a gondolatvilágban „lakás” s így igazán nem érdemli meg, hogy másra reflektáljunk. Azért hagyjuk békében és virágok türellemmel a városi reformpárt iskolaeépítési programját.

Anyakönyvi statisztika.

1907. évi június hó 15-től június hó 22-ig.

Születés. Született: 11 törvényes fiú, 6 leány, 1 törvénytelen fiú, 0 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiú 0, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 17.

Halálozás. Elhalt: 17 fi, 8 nő; ezekből 7 éven alültörvényes fiú 4, leány 2, törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven felüli fi 10, nő 0. Összesen 25.

E szerint a születést a halálozás 8-al mulja felül.

Elhaltak: Kü János Antal r. k. 13 hónapos Salétrom-u. 8. — Özv. Glácz Vilmosné, El Matild, r. k. varró 58 éves Kinyó-köz 4. — Szalécsenyi József r. k. urosalmi géplakatos, 42 éves Szt. György körház. — Juliasz Julianna r. k. 4 hónapos Sulyom-u. 11. — Kálnán János ev. ref. 5 napos, Racz-u. 10. — Grün János r. k. napzs. 68 éves, F.-királyor 20. — Denis Lajos Béla r. k. lesegéi tanító 38 éves Palotan-u. 11. — Özv. Grün Károlyné Heigl Rozália r. k. 75 éves, Forgó-u. 6. — Barkóczi István r. k. nyug. posta altiszt. 68 éves, Rákóczy-u. 31. — Orsonits Katalin r. k. 2. hónapos, Öreghegy 23k. — Bardón László Béla, Füst Magdolna, ág. h. ev. 30 éves Resca János-u. 10. — Szűts Szabó András r. k. napzs. 46 éves Zánoly-u. 16. — Kenessey József ev. ref. lakatos-segéd, 20 éves Szt. György körház. — Dalmi József ev. ref. pénzügyi tisztviselő, 54 éves Gyümölcs-u. 11. — Meizer István, Bakos Julianna r. k. 65 éves Tolnai-u. 30. — özv. Voisz Mihályné, Huffman Rozália r. k. 71 éves, F.-királyor 2. — Borsányi Ferenc r. k. 1 napos Ráctemető-dűlő. — Keresztes Pál clemi iskolai tanuló r. k. 12 éves Szarcs-u. 11. — Eohinger János r. k. 1 hónapos Szunyog-u. 5. — özv. Monos Istvánné, Vitéz Mária ev. ref. 56 éves, Sütő-u. 5.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabbban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Intézeti kelengyék

már most megrendelhető

SCHUBERT és SCHLÉSINGER
áruházában

hol a legjobb anyagból,
célszerű összeállításban

épügy leányok, mint fiúk részére

olcsó árak mellett készülnek.

Mintákkal, olcsó költségvetéssel
szívessen szolgálunk!

Szabott, olcsó árak!

Készpénzfizetésnél 5% engedmény!

Schubert és Schlésinger

Székesfehérvár, Nádor-utca.

A
szülő peronoszporája ellen

védekezéshez általánosan elismert legjobb
és ma egyttal legolcsóbb anyag a

DR. ASCHENBRANDT-féle

Bordói-por.

Ara Bpsten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm **82 fillér**, 10 és 5 kilogrammos zsákokban **86 fillér**, valamint 2 kilogrammos dobozokban á kgr. **87 fillér**. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Használata olcsó és biztos, előállítás gyors, a levélhez a legjobban tapad, a permetezőt sohasem dugítja.

A bordói-por ezenkívül kitünő eredménynyel használható a **burgonyavész** ellen, **gyümölcsfák** permetezésére és **baromfiólok** fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad, díjtalanul ismertető fizetést küld a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete,
Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:
Karl József és fiánál Székesfehérvár,
Szigethy Testvéreknel Székesfehérvár.